

پای صحبت

مشاوران نمونه و موفق

استان هرمزگان

مشاوره فرهنگی منطقه‌ای

باشگاه خواستن، توانستن

دکتر آناهیتا تاشک

اشاره

از سال گذشته سلسله گزارش‌هایی را از گفت‌وگو با مشاوران موفق و نمونه استانی ارائه کردیم که امسال نیز ادامه دارد. هدف از این گفت‌وگوها این است که همه مشاوران در سراسر کشور در مطالب مجله مشارکت داشته باشند و از این طریق تجارب مختلف آنان به اشتراک گذاشته شود. برای ارتقای توانایی و مهارت مشاوره‌ای همه همکاران، انتقاد و نظرات شما عزیزی که در حوزه مشاوره آموزش و پرورش فعالیت دارید می‌تواند کارساز باشد. منتظر نظرات شما و اعلام آن‌ها از طریق مجله رشد مشاور مدرسه هستیم.

حقوق دارم و در حال حاضر دانشجوی کارشناسی ارشد حقوق هستم. در طی سال‌های ۷۰ تا ۹۲ در سمت‌های مربی پرورشی، مسئول امور تربیتی، کارشناس مسئول حقوقی، رییس اداره آموزش و پرورش، رئیس هیئت رسیدگی به تخلفات اداری، و نیز مشاور مدیرکل بوده‌ام و اکنون هم معاون پرورشی و فرهنگی اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان هستم.

■ نظرتان در مورد مشاوره و اداره مشاوره که زیر مجموعه معاونت پرورشی است، چیست؟

■ مشاوره یک امر مهم برای پیدا کردن راه حلی برای معضلات و مشکلات دانش‌آموزان است. به همین دلیل اولین قدم باید این باشد که تیم مشاوره را دقیق‌تر، تخصصی‌تر و با انرژی بیشتر

■ لطفاً خودتان را معرفی کنید.

■ احمد مهرانی معاونت پرورشی و فرهنگی اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان هستم. مدرک کارشناسی رشته

■ اسماعیل بواشه

■ محمد زارع زاده

■ زبینه حامدی

■ آیا انتقادی به فرایند مشاوره دارید؟

■ نگاه به مشاوره فقط درمانی است نه نشان دادن راه. مشکل این است که نیروی متخصص کم است. به همین خاطر ما در دوره متوسطه مشاور داریم ولی در ابتدایی نداریم. این دلیل کم اهمیت بودن نیست. بهتر است در سال‌های آینده رشته‌های مرتبط را براساس نظام ۳-۶-۳ که یک سال کم می‌شود شناسایی کنند و باقی‌مانده ساعات را به دوره ابتدایی اختصاص دهند.

■ برای ارتقای سطح مشاوره و مجله رشد مشاور مدرسه پیشنهادی مدنظر تان است؟

■ توزیع مجله به عهده گروه آموزشی باشد. در حال حاضر تحت نظر خدمات است. توزیع در حوزه‌های مسئولین آموزشی قرار بگیرد، یعنی به شکلی توزیع مجله به صورت مستقیم از اداره مشاوره انجام شود.

■ مرتضی نجفی رییس اداره مشاوره اداره کل آموزش و پرورش استان هرمزگان

کارشناسی ارشد روان‌شناسی تربیتی. در حال حاضر رئیس اداره مشاوره استان

■ چه تعداد مشاور و چند مرکز مشاوره در آموزش و پرورش استان فعالیت دارند؟

در هرمزگان ۲۶۰ نفر مشاور، یک مرکز مشاوره استانی و ۲۰ هسته مشاوره در شهرستان‌های اطراف داریم.

■ چه اقدامات و خدماتی توسط اداره مشاوره استان انجام شده است؟

- یک تیم برنامه‌ریز در حوزه مشاوره گردآوری کرده و از نظرات همکاران استفاده کرده‌ایم. موضوع اصلی که این گروه مورد بررسی قرار می‌دهند، چالش‌ها و تهدیدهای حوزه مشاوره است و سعی کردیم آن‌ها را تبدیل به فرصت کنیم و تهدیدها را حذف

انتخاب کنند. ما برای این منظور چندین جلسه و کارگاه با حضور اساتید داخل و خارج استان برای در نظر گرفتن مهارت‌ها و آموزش مهارت‌ها به مشاوران خود برگزار کرده‌ایم.

■ نکات مهم در امر مشاوره از دیدگاه شما چه هستند؟

■ چند دغدغه در حوزه مشاوره وجود دارد، اول آنکه مشاور تکلیف خودش را در مدرسه بداند. دیگر اینکه مدیر و کادر متخصص نیز این آشنایی را با مشاورین و مشاوره داشته باشند. همچنین همه نیروها باید دست به دست هم بدهند. در ابتدا باید مشکلات مشاور شناسایی شود و بعد مشکلات دیگران یا محیط. برای مثال آزمون‌های ارزیابی و شناسایی مشکلات اجتماعی یکی از چالش‌های آموزش و پرورش است و یکی از کسانی که می‌تواند این مشکلات را مدیریت کند مشاور و مشاوره است.

■ مشاور نمونه چه ویژگی‌هایی دارد؟

■ برای انتخاب افراد نباید حساسیت به خرج دهیم. نظر شخصی نباید در انتخاب اثر بگذارد، برای انتخاب مشاور موفق باید حداقل ۵۰ درصد افراد و مخاطبین از خدمت رسانی مشاور راضی باشند. بهتر است کارها را بر جسته کنیم و همچنین همه مشاورین استان در خدمات اداره مشاوره دخیل باشند و همه مشارکت داشته باشند. مشاور باید اثر گذار باشد. باید برای دانش‌آموزان و برای همکاران راز نگهدار بوده و این ویژگی برایش درونی شده باشد، یعنی تحت تأثیر محیط و روابط دوستانه قرار نگیرد. مهارت مشاوره و سواد لازم را داشته باشد. از آسیب‌های محیط خود مطلع باشد، نیازسنجی کند تا بداند در مورد مدرسه یا محیط کدام آسیب‌ها بیشتر اهمیت دارد. با بچه‌ها ارتباط سالم و صمیمی داشته باشد. همکاران از صحبت با او لذت ببرند.

■ مرتضیٰ نجفی

■ نرگس واحدی

■ عصمت جعفری

مختلف است که در آن موضوعات مطرح می‌شود و همکاران صحبت می‌کنند و نظرات و پیشنهادهای خود را ارائه می‌دهند. تشکیل کارگروه‌های مختلف، بررسی چالش‌ها و مشکلات، ارائه راهکارهای مناسب، استفاده از ظرفیت سایر بخش‌های آموزش و پرورش در راستای اجرای طرح‌های موازی، استفاده از ظرفیت همکاران در راستای تولید محتوای آموزشی دوره‌های آموزشی کوتاه‌مدت، استفاده از ظرفیت سایر دستگاه‌ها از قبیل استانداری، صنعت و معدن، محیط زیست و جهاد کشاورزی، سازمان فنی و حرفه‌ای و دانشگاه‌ها از فعالیت‌ها و نوآوری‌های اداره مشاوره استان است.

فرم‌های ارزیابی سلامت روان، اصطلاحات خاص روان‌شناختی را شامل می‌شود. امسال این اصطلاحات را تعریف کردیم و روی سایت گذاشتیم تا مشاورین آشنایی کامل داشته باشند و قرار شد انتشارات مدرسه این جزوه را که در مورد اختلالات خلقی و اختلالات دیگر است چاپ کند.

■ چه انتقاد یا انتقادهایی به سیستم آموزش و پرورش دارید؟

■ با توجه به اینکه آموزش و پرورش اساس توسعه هر کشوری است و آموزش و پرورش افراد در واقع نوعی سرمایه‌گذاری ملی و ماندگار است باید کوشید این نوع آموزش بر پایه تقویت خلاقیت دانش‌آموزان باشد. در حال حاضر با کاهش خلاقیت دانش‌آموزان و به تبع آن با کاهش روحیه پژوهش و فعالیت گروهی در بین دانش‌آموزان و معلمان روبه‌رو شده‌ایم.

البته در کتاب‌های درسی جدید تلاش شده این نواقص برطرف شود ولی تا زمانی که آزمون‌های ورودی دانشگاه‌ها و مدارس خاص اصلاح نگردد این مشکل همچنان به قوت خود باقی است. آموزش و پرورش متمرکز نیز از آسیب‌های دیگری است که باعث می‌شود کمتر از ظرفیت فرهنگ استان‌های مختلف کشور استفاده شود. در حوزه مشاوره هنوز باور جدی به حضور مشاور در

کنیم. ما موضوعات و مسائل مشاوره را اولویت‌بندی کرده‌ایم؛ از جمله نیروی انسانی، امکانات و تجهیزات و برنامه‌های مصوب آموزش و پرورش. جلسات بحث توانمندسازی مشاورین، اولویت‌های آموزشی و نیازسنجی نیز در مناطق برگزار شد. به مرور کارگاه‌ها دارد برگزار می‌شود. از ظرفیت و نیروهای آموزشی استان استفاده می‌کنیم. این تیم دارد برنامه‌ریزی می‌کند.

ما در اداره مشاوره اقدامات خود را بر دو محور «آموزش» و «ارزیابی» بر روی مخاطبین، یعنی مشاوران مدارس، اعضای هسته‌های مشاوره مناطق، مدیران و سایر کارکنان مدرسه و دانش‌آموزان متمرکز کرده‌ایم و به کمک تیم برنامه‌ریزی اداره مشاوره با شناسایی مشکلات و نقاط قوت و ضعف و چالش‌های پیش روی اجرای طرح‌ها و برنامه‌ها و همچنین بررسی مسائل و مشکلات دانش‌آموزان در راستای کاهش آسیب‌های ناشی از مشکلات گام‌های خوبی برداشته‌ایم.

■ در دوره‌ای که مدیریت اداره مشاوره استان را برعهده داشتید چه خلاقیت‌هایی ابراز کردید؟

■ برنامه‌های آموزش و پرورش برنامه‌های موازی در حوزه‌های مختلف است. یکی از طرح‌ها بحث توانمندسازی دانش‌آموزی است. در سال گذشته (۹۳) سازمان دانش‌آموزی طرحی اعلام کرد در مورد ارتقاء؛ و یا اداره پیشگیری طرحی دارد در مورد پیشگیری مدارس از خطر. این دو طرح، دستورالعمل یا نقشه خاصی نداشتند و پژوهشی در مورد آن‌ها انجام نشده بود، به همین دلیل با توجه به آزمون‌های سلامت و ارتقاء سلامت روان، اطلاعات و مشکلات توسط اداره مشاور استان، با همکاری قسمت‌های دیگر اداره، شناسایی شد و با همکاری یکدیگر طرح‌های مذکور اجرایی شد. در مورد آموزش خانواده با انجمن اولیا و مربیان نیز هماهنگی و همکاری‌های لازم انجام شد. یکی دیگر از کارهای ما تشکیل اتاق فکر در زمینه‌های

مهرانی: اولین قدم باید این باشد که تیم مشاوره را دقیق تر، تخصصی تر و با انرژی بیشتر انتخاب کنند

تمامی مدارس و دوره های مختلف تحصیلی وجود ندارد. با توجه به مشکلات نوپدید که تمامی گروه های سنی را شامل می شود نیاز به حضور یک فرد متخصص در هر مدرسه جهت کاهش آسیب های اجتماعی و فردی اجتناب ناپذیر است.

■ ویژگی مشاور نمونه و موفق را بفرمایید.

مشاوری را می توان موفق نامید که ابتدا نسبت به خودشناسی اقدام کند تا بتواند با شناخت نقاط قوت و ضعف خود همراه موفقیتی برای مراجعین خود باشد. مشاور باید در فرایند راهنمایی و مشاوره به تمامی عوامل مؤثر در تعلیم و تربیت، اعم از برنامه درسی، مدیر، معلم و والدین، گروه همسالان و عوامل درون و برون مدرسه ای و شناخت ویژگی های روان شناختی دانش آموزان توجه ویژه داشته باشد. باید سعی کند با اعتمادسازی با دانش آموزان و شناسایی سایر عوامل تأثیرگذار بر مراجعه کننده بتواند در نهایت تصمیم درستی اتخاذ نماید. البته مشاور باید دارای یک سری شرایط شخصیتی، علاوه بر دانش تخصصی از قبیل بهداشت روان، تعهد، رازداری، نظم و انضباط کاری برخوردار باشد.

■ در مورد مجله رشد مشاور مدرسه چه نظری دارید؟

■ هر کار تخصصی نیاز به پیگیری دارد و باید در همایش معرفی شود، مشاوران جلسه ای داشته باشند که علاوه بر معرفی شدن مجله، تجربیات مشاورین استان های مختلف به بحث گذاشته شود.

■ چالش های حوزه مشاوره در آموزش و پرورش را چه می دانید؟

■ کمبود نیروی انسانی، نبودن مشاور برای دوره ابتدایی. کمبود سرانه مشاوره، به ازای هر ۱۵ دانش آموز یک ساعت در نظر گرفته شده، کمبود فضای مناسب، موازی کاری بعضی از طرح ها و برنامه ها با سایر بخش های آموزش و پرورش، نگاه کمی مدیران به حوزه مشاوره، کمبود اعتبارات لازم برای برگزاری آزمون های سه گانه مشاوره ای؛ در صورتی که هر کدام از آن ها به اندازه یک ماراتن کنکور وقت و انرژی و برنامه ریزی لازم دارد. پیشنهاد می کنم از ظرفیت مشاغل بومی و منطقه به صورت تخصصی استفاده شود.

معرفی مشاورین

نرگس واحدی: ۲۲ سال سابقه در آموزش و پرورش - کارشناسی ارشد مشاوره خانواده - سرگروه مشاوره استان - در حال حاضر مسئول مشاوره در هسته مشاوره و مدارس شهر بندرعباس است.

عصمت جعفری: ۲۵ سال حضور در مشاوره استان - مشاور مدرسه - مقاله ای با عنوان «آنچه دانش آموزان سال اول باید بدانند» نوشته است.

زینبده حامدی: کارشناسی ارشد روان شناسی عمومی - ۱۳ سال سابقه حضور در آموزش و پرورش - ۶ سال سابقه مشاوره - مقاله ای با عنوان «عملکرد خانواده و سبک های دلبستگی بر سازگاری اجتماعی دانش آموزان دبیرستانی» دارد.

اسماعیل بواشه: کارشناسی ارشد مدیریت آموزشی - مدرس دانشگاه و ۲۲ سال سابقه در آموزش و پرورش - ۴ سال مشاور هسته مشاوره استان.

محمد زارع زاده: کارشناسی ارشد روان شناسی بالینی - ۲۴ سال سابقه در آموزش و پرورش - ۱۳ سال مشاوره در مدارس - دوره کسب جایزه در جشنواره تدریس روان شناسی در استان - مشاور و مدرس برنامه ریزی کنکور در استان - مدرس آموزش خانواده - مقاله ای با عنوان «سازگاری زوجین با رویکرد مثبت نگر» نوشته است و کتابی با عنوان «مطالعه و برنامه ریزی کنکور: گنبد مینا» در دست تألیف دارد.

■ به نظر شما یک مشاور موفق و نمونه چه ویژگی هایی دارد؟

■ **زارع زاده:** مشاور چه از نظر علمی و چه از نظر شخصیتی باید نگاه دقیقی از نقاط ضعف خودش داشته باشد. دارای شخصیت پایدار درونی - عاطفی، تحمل و تاب آوری بالا، توانایی ارتباط حسنه با دانش آموزان و مشاوران، نظم و ترتیب، رازداری، خوش بینی، صداقت، انعطاف پذیری، توانایی تعامل با همکاران و کادر آموزشی، قدرت جلب همکاران و مدیران باشد.

■ **بواشه:** روابط مشاور بر دو بینش متفاوت تکریم شخصیت و تحریم و تحقیر شخصیت می تواند برقرار باشد. اگر انسان را باشخصیت سالم بدانیم این تکریم را ترغیب می کنیم. کسانی که در آن ها روابطی بر این اساس پایه ریزی شود سلامت روان دارند. امام علی (ع) می فرماید: کسی که کرامت نفس داشته باشد سلامت نفس خواهد داشت. مشاور باید با این دو بعد آشنا باشد. مشاور باید انسان ها و احساسات آن ها را بشناسد. یک مشاور موفق و مؤثر تجارب خود را می شناسد، نسبت به نقص های خود آگاهی دارد، انعطاف پذیر است، خود را به آن صورتی که هست نشان می دهد، یعنی ظاهر سازی نمی کند. سطح آزادی واقع گرایانه دارد، به توانایی ها و قابلیت های انسان باور دارد. در پی شناخت خود و تلاش برای رشد و تکامل خویش است. تعهد حرفه ای دارد. از سلامت روان برخوردار است. بهره هوشی بالایی دارد.

■ **حامدی:** علاقه در مشاوره خیلی مهم است. علمی و کاربردی کار کردن اهمیت دارد.

جعفری: شخصیت سالم، تیزبینی و تیزفهمی از ویژگی های با اهمیت مشاور است و این رابطه مستقیم با تجربه او دارد.

حامدی: پیشنهاد من بالا بردن اطلاعات و آگاهی، گذاشتن کارگاه و دوره‌های آموزشی، وادار کردن مشاوران به کتاب خواندن است. از دوره دبستان اصول اخلاقی را آموزش بدهیم

باشد و اینکه چه مسئله‌ای اولویت دارد، از کجا باید شروع کرد. **جعفری:** تعامل باید با کادر مدرسه باشد. یکی از روش‌های برقراری تعامل شرکت در جلسه شورای دبیران است. مشاور با تعامل با کادر مدرسه باید اطلاعاتی در امور دفتری و معاونت داشته باشد. باید اطلاعات در قسمت‌های مختلف فراهم شود تا مشاور بتواند رابط بین دانش‌آموزان و کادر مدرسه باشد. **واحدی:** مشاور باید بتواند با کادر مدرسه یک سیستم تشکیل دهد. به‌طوری که اگر یک روز در مدرسه نبود با او تماس بگیرند و در مورد مسائلی که پیش آمده مشورت بخواهند. یکی از راه‌های برقراری ارتباط با کادر مدرسه برگزاری کارگاه است. تعامل باید مؤثر و هدفمند باشد.

■ در فرایند مشاوره نقش خانواده چیست و چگونه ارتباط با خانواده برقرار می‌شود؟

واحدی: برای جلب همکاری با خانواده، مشاور باید از حداکثر توان مشاوره‌ای خود استفاده کند. باید رازدار باشد، در موارد خاصی باید حتماً به خانواده اطلاع‌رسانی کند؛ البته با در جریان قرار دادن خود دانش‌آموز مثلاً در مواردی مانند اینکه دانش‌آموز آسیب دیده یا به دیگری آسیب زده است. نکته‌ای که مهم است اینکه آمادگی خانواده برای پذیرش مسایل باید ارزیابی شود.

جعفری: ما با توجه به منطقه و فرهنگ در مورد کارها اقدام کنیم. برخورد والدین را باید پیش‌بینی کنیم و با توجه به فرهنگ و سبک زندگی خانواده‌ها مطالب را با آن‌ها در میان بگذاریم. بعد از شناسایی و دسته‌بندی دانش‌آموزان و مسئله باید با خانواده تماس بگیریم؛ البته با موافقت دانش‌آموز، باید این ارتباط دوستانه برقرار شود. اگر دانش‌آموز موافقت نمی‌کند برای تماس با خانواده و موضوع پیش آمده برایش مهم است باید با احتیاط عمل کرد.

حامدی: دانش‌آموز ساعت زیادی را با خانواده می‌گذراند بنابراین بحث الگوبرداری از خانواده مهم است، اطلاعات و آگاهی‌رسانی به خانواده کمک بسیار زیادی به برقراری ارتباط با دانش‌آموز می‌کند. آموزش مهارت‌های ارتباطی و تربیتی به خانواده‌ها در موارد خاص مثل منظم بودن می‌تواند اطمینان و کارآمد بودن نقش مشاوره را پررنگ کند.

بواشه: خانواده‌ها در رشد شخصیت نقش مهمی دارند. مشکلات می‌تواند به مدرسه کشیده شود مثل ترس، وسواس، افسردگی، اضطراب و پرخاشگری. باید آموزش‌هایی داده شود به خانواده‌ها تا بدانند مثلاً در قسمت پیشگیری اگر مشکلی پیش

علاقه‌مندی به کار و کمک به دیگران و قدرت تجزیه و تحلیل بالا نیز از ویژگی‌های مشاور است.

واحدی: به خودش بپردازد، شناختی از خود، رفتارها، نقاط قوت و ضعف خود داشته و به خودآگاهی رسیده باشد. کنترل بر رفتار، گفتار و کردار فرد دارد. قضاوت نکند. علاقه‌مند به کمک کردن به مردم، دانش به روز، ظاهر مقبول و متناسب با محیط، صادق و شوخ طبع. به‌طور کلی باید ویژگی‌هایی داشته باشد که اعتمادسازی کرده و بتواند با دانش‌آموزان رابطه اثربخش داشته باشد.

■ شما چه ویژگی در خود می‌بینید که به‌عنوان مشاور موفق انتخاب شده‌اید؟

واحدی: اینکه می‌کوشم شنونده خوبی باشم، اطلاعات کسب کنم و در پی ارتقای دانش خود هستم و نیز اینکه سعی کرده‌ام وظیفه‌مدار باشم.

جعفری: اینکه ارتباط و تعامل خوبی با دانش‌آموزان برقرار می‌کنم.

حامدی: علاقه به کار

بواشه: جذاب و دوست داشتنی بودن، نشان دادن همان چیزی که هستم. با مناطق شهر بندرعباس آشنایی دارم. مشکلات، نیازهای مختلف و آداب و رسوم مناطق مختلف را می‌شناسم و براساس آن برنامه‌ریزی دارم و خدمات مشاوره‌ای را ارائه می‌کنم.

زارع‌زاده: رضایت دانش‌آموزان و همکاران از من، تدریس مؤثر در کارگاه‌ها مخصوصاً کلاس‌های کنکور، فعالیت در کلینیک آموزش و پرورش سطح شهر.

■ کادر مدرسه در همکاری با مشاور چه نقشی دارند؟

زارع‌زاده: هر قدر اعتقاد نسبت به مشاور بیشتر ایجاد شود ارائه خدمات مشاوره بهتر خواهد بود. این اطمینان در طول سال و با ارائه توانایی‌ها و مهارت‌های مشاور می‌تواند ایجاد شود. اگر مشاور بتواند تأییدیه بگیرد از کادر مدرسه کار بهتر پیش می‌رود. نقش مدیر خیلی پررنگ‌تر است و مشاور با وجود حمایت مدیر می‌تواند راحت‌تر و بهتر کار کند و خدمات بهتری هم داشته باشد. نقش مشاور با معلمین ایجاد تعامل با دبیران و ارائه راهکارها و حتی آموزش‌های ویژه مثل روش مطالعه در درس‌های خاص است.

بواشه: مشاور باید بتواند یک سری آموزش‌هایی به معلمان ارائه کند، مخصوصاً در مورد چند مهارت مثل تفکر خلاق و نقادانه، که باید در سطح ابتدایی برگزار شود. چنین آموزش‌هایی می‌تواند جنبه پیشگیری داشته باشد. یکی از مهارت‌های مهم آموزش «نه گفتن» است. مخصوصاً معلم ابتدایی باید آموزش دهنده خوب و همیار مشاور باشد.

حامدی: تعامل دوطرفه بین مشاور و همکاران باشد و با یکدیگر اطلاعات را مبادله کنند. در برگزاری کارگاه‌ها و ارائه راهکارهای مناسب تعامل داشته باشند. تعامل هم باید براساس نیاز سنجی

زارع زاده: اکثر مشکلات حول وحوش مشکلات تحصیلی، اضطراب امتحان، عدم تمرکز و شیوه مطالعه، پرخاشگری در بین نوجوانان، وجود مسائل احساسی و عشقی، تمایل به مصرف قلیان و سیگار و در معدودی موارد مصرف مواد

آمد به کجا مراجعه کنند. این‌ها را باید برای خانواده‌ها مشخص کنیم و آموزش بدهیم. مشاور باید رابطه صمیمی با خانواده‌ها داشته باشد و خانواده‌ها به مشاور اعتماد کنند.

زارع زاده: یکی از راهکارهای حل مشکلات، خانواده درمانی است. باید اول با آن‌ها ارتباط خوب برقرار شود، احساس کنند که مشاور تخصص و دانش لازم را دارد. مواردی که با خانواده در میان گذاشته می‌شود مداخله در بحران است. نباید در این موارد پنهانکاری کرد. پیشنهاد به دانش‌آموز برای در میان گذاشتن مشکل با خانواده. مسائل درون فردی، ارتباطی خاصی لازم نیست که با خانواده در میان گذاشته شود. مثلاً مسائل عشقی احساسی زودگذرند و لازم نیست با خانواده در میان گذاشته شود مگر اینکه مورد حاد باشد.

■ به نظر شما (۱) مشکلات عمده دانش‌آموزان در حال حاضر چیست؟ (۲) پیشنهادتان برای ارتقا مشاوره را بفرمایید.

حامدی: ۱. انگیزه نداشتن برای درس خواندن و رابطه با جنس مخالف.

۲. پیشنهاد من بالا بردن اطلاعات و آگاهی، گذاشتن کارگاه و دوره‌های آموزشی، وادار کردن مشاوران به کتاب خواندن است. از دوره دبستان اصول اخلاقی را آموزش بدهیم. اکنون به آموزش پرداخته می‌شود ولی در مورد پرورش زمان کمی اختصاص داده شده است.

بواشه: ۱. دانش‌آموزان دچار دوگانگی می‌شوند، بعضی موارد چیزی به عنوان ارزش به آن‌ها معرفی می‌شود اما همان ارزش در جامعه در نقطه مقابل آن را می‌بینند.

۲. برگزاری کارگاه آموزشی، فراهم کردن شرایط برای مشاوران برای بازدید از مراکز اصلاح و تربیت، تخصیص نیروی انسانی

مخصوصاً برای دوره ابتدایی، فراهم کردن تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری برای مشاوران، همکاری ارگان‌ها و سازمان‌های دیگر با مشاوران (مثل نیروی انتظامی، صدا و سیما و نهادهای فرهنگی ارشاد اسلامی)

زارع زاده: ۱. اکثر مشکلات حول وحوش مشکلات تحصیلی، اضطراب امتحان، عدم تمرکز و شیوه مطالعه، پرخاشگری در بین نوجوانان، وجود مسائل احساسی و عشقی، تمایل به مصرف قلیان و سیگار و در معدودی موارد مصرف مواد.

۲. باید آزمون‌های مشاوره و روان‌شناسی را بشناسیم و دانشی را که برای مواجه شدن با دانش‌آموزان لازم است کسب کنیم. اطلاعات در مورد هر مورد مراجع باید افزایش پیدا کند. مشاور باید علاقمند باشد. به ویژگی‌های خودش (بدنی-دانشی) آگاه باشد. همکاری لازم را با کادر مدرسه و دانش‌آموزان داشته باشد، آموزش و پرورش باید یک برنامه‌ریزی بازآموزی برای مشاوران برگزار کند. برنامه‌ای برای انتخاب مشاور نمونه وجود ندارد. باید در فرم‌های ارزیابی معلمان نمونه‌قسمتی به مشاور اختصاص داده شود. در مدارس باید محلی برای مشاوره و خدمات در نظر گرفته شود. باید ابزار اختصاصی برای مشاور موجود باشد. ساعت خاصی برای مشاور در نظر گرفته نمی‌شود اگر بتوان ساعاتی که نیاز کمتری است برای مشاوره در نظر گرفت.

جعفری: ۱. مشکلات دانش‌آموزان علاوه بر نداشتن انگیزه، بی‌میلی تحصیلی هم هست. شبکه‌های اجتماعی و موبایل‌ها را نمی‌توانیم منع کنیم. باید به بچه‌ها آموزش داده شود.

۲. حجم کار زیاد و زمان محدود است. کلاس‌های تخصصی را برای مشاوران پیشنهاد می‌کنم و همایش برای سراسر کشور به منظور تبادل تجارب بین مشاوران در کل ایران. تبادل تجارب و مشکلات سالی یک‌بار خیلی خوب است.

واحدی: ۱. درگیر شدن دانش‌آموزان

واحدی: در مدرسه باشگاهی تدارک دیدم با نام «باشگاه خواستن، توانستن». در این باشگاه هدف مشخص می‌شد، به‌طور مثال بهتر شدن درس، کمتر با تلفن صحبت کردن و اهداف دیگر، باید تا پایان چهل روز به هدف می‌رسیدند

را ایجاد و تقویت کنیم. همچنین، افزایش دانش اعتمادبه‌نفس در کلاس‌های ضمن خدمت ایجاد شود.

■ **در مورد مجله رشد آموزش مشاور مدرسه چه انتقادی دارید؟**

واحدی: دسترسی نداشتن به مجله- محتوا کاربردی باشد.
جعفری: خاطرات مشاوران ذکر شود و در موضوعات مشاوره‌ای راهکارها و تجارب ارائه گردد.

بواشه: در مجله پاسخ به سؤالات افراد خالی است، پیشنهاد شود مجله به ماهنامه تبدیل شود.
زارع‌زاده: تیراژ مجله کم است. به نسبت یکسان به استان‌ها ارسال شود تا در دسترس مشاوران قرار بگیرد. برجسته و پررنگ شدن گفته‌های اختصاصی مشاوران استان‌ها.

■ **آیا شما در سال‌های ارائه خدمات مشاوره‌ای از نظر خودتان خلاقیتی داشته‌اید؟**

زارع‌زاده: در ابتدای سال تحصیلی مطابق یک برنامه ورودی‌های جدید برای معارفه به دفتر مشاور مراجعه می‌کنند- به دبیران فرمی داده می‌شود که پیشنهاد روش مطالعه برای مشاور و دانش‌آموزان براساس آن ارائه می‌شود. سیستم نوبت‌دهی در مدرسه در نظر گرفته شد.

واحدی: در مدرسه باشگاهی تدارک دیدم با نام «باشگاه خواستن، توانستن». در این باشگاه هدف مشخص می‌شد، به‌طور مثال بهتر شدن درس، کمتر با تلفن صحبت کردن و اهداف دیگر، باید تا پایان چهل روز به هدف می‌رسیدند. در شهر بندرعباس همایش مشاوره گذاشتیم، مشاوره رایگان با هدف آشنا کردن عامه مردم با خدمات مشاوره مدرسه. بازارچه برای آشنایی با مشاغل برای دلگرم کردن بچه‌ها. برنامه شبی در مدرسه با حضور دانش‌آموزان و کادر مدرسه.

حامدی: در دوره راهنمایی با توجه به مشکلات دوره، به دانش‌آموزان در مورد آن مشکلات توضیح می‌دادم. به‌طور مثال در مورد بلوغ و علایم جسمانی- آن زمان که بود- روانی، عاطفی **بواشه:** گذاشتن صندوق پیشنهادات در مدارس به‌منظور ایجاد و ارتباط بین هسته مشاوره و دانش‌آموزان.

در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی مشکل بزرگی است که باعث کمرنگ شدن ارزش‌ها، بی‌انگیزگی تحصیلی، دوست‌یابی‌های نامناسب و مشکلات متعاقب آن می‌شود.
۲. به‌نظر می‌رسد عملکرد مشاوران ضعیف و نسبت به آن‌ها دید منفی وجود دارد. بنابراین لازم است آموزش‌ها بیشتر و در جهت افزایش توانمندی‌های فردی و مشاوره‌ای طراحی شود. باید محیط و شرایط فراهم باشد. مشاور باید تبدیل شود به رهبر خلاق در یادگیری و یاددهی. مشاورین تعریف روشنی از جایگاه و شغل خودشان داشته باشند و این تعریف را به آن‌ها ارائه کنیم. خدمات مشاوره‌ای را با کل دنیا هماهنگ کرده و خدمات مشاوره‌ای یکدست و به‌روز باشند. یک خط ارتباطی هدفمند برای آموزش و پرورش و دانشگاه‌ها ایجاد کنیم به‌منظور ارتقای دانش مشاورین آموزش و پرورش. در مشاورین خودباوری